

Utförlig beskrivning av projektet

Bilaga till ansökan om bidrag ur havsmiljöanslaget för projektet ”Attraktiv kust - samordnad miljö- och naturvårdsförvaltning”

Syfte

Syftet med projektet är en hållbart finansierad miljö- och naturvårdsförvaltning för kust och skärgård i norra Bohuslän för en attraktiv kust med rena stränder utan föroreningar som kan skada kustmiljön och havsmiljön.

Mål

Målet är att få Europas attraktivaste och renaste kust i norra Bohuslän.

Delmål för att uppnå detta är att:

- Skapa en permanent samarbetsorganisation mellan kommuner, regionen, staten och EU för ett friskare hav och kust i norra Bohuslän med syftet att genom ett samordnat och bredare angreppssätt med fler aktörer engagerade bättre kunna finna en hållbar lösning på problemen.
- Konkreta åtgärder genomförs årligen från och med 2009 för en renare och mer attraktiv kustmiljö.
- Ett system tas fram för delfinansiering av verksamheten genom medlemsavgifter, företagssponsring etc. En sådan delfinansiering skall komma igång under projektperioden.
- Mängderna ilandflutet marint avfall skall minska.

Bakgrund

Ansökan avser kommunerna Strömstad, Tanum, Sotenäs, Munkedal och Lysekil i norra Bohuslän.

Utgångspunkt för projektet är:

- De stora naturvärdena i området samt det pågående arbetet med marina bevarandeplaner och kustzonplanering.
- Västra Götalandsregionens program för utveckling av natur och kulturturism
- Att norra Bohuskusten drabbas ovanligt hårt av skräp från havet.
- Betydelsen av skydd för och tillgänglighet till strandzonen vilket till exempel framgår av strandskyddsbestämmelserna.
- Att besöksnäringen är en mycket viktig framtidsfråga och en tillväxtfaktor för norra Bohuslän. Besöksnäringen är beroende av tillgängligheten till stränderna.

Kusten i norra Bohuslän har i miljöbalken pekats ut som särskilt värdefull för turism och friluftsliv. Dessa utpekade områden har kallats för nationallandskap, vilket syftar på att de är unika och värdefulla för hela Sverige och övriga Europa. Där finns också ett stort antal naturreservat och Natura 2000-områden. Cirka hälften av kustzonen har skydd i form av naturreservat.

Kommunerna i norra Bohuslän har i projektet ”Strukturbild för norra Bohuslän – integrerad kustzonplanering och landsbygdsutveckling” och i det regionala tillväxtprogrammet ”Strategisk plan för utveckling av Besöksnäringen i Norra Bohuslän” lyft fram turismen som en av de viktigaste tillväxtfaktorerna för kommunerna.

Att bohuskusten och särskilt norra delen drabbas ovanligt hårt av avfall från havet beror på att vindar och ytvattenströmmar för en stor del av det skräp som flyter på Nordsjön till Skagerrak. Denna situation illustreras bland annat av till ansökan bifogad animation, som är framtagen vid Havsforskningsinstitutet i Bergen. Detta innebär att bohuskusten, med endast två procent av Nordsjöns kustlinje, får ta emot cirka tio procent av det marina avfallet.

Rena stränder är inte bara en estetisk fråga, det är också viktigt för miljö- och naturvården. Marint avfall på stränder skadar djurlivet och gör det svårare att ha betesdjur på strandängarna. Spillolja med mera i plastdunkar kan läcka ut i miljön. Under senare år har små partiklar eller fibrer av plast i havsmiljön uppmärksammats som ett potentiellt miljöhot. På stranden sönderdelas plasten effektivt till allt mindre bitar som kan sköljas ut i havet.

För bedömningen ”god miljöstatus” krävs enligt ramdirektivet om en marin strategi att det inte får finnas marint avfall av sådant slag eller i sådana mängder att det blir skador på kustmiljön och den marina miljön.

Sedan 1992 har stränderna längs Bohuskusten ner till och med Göteborg städats varje år inför sommarsäsongen. Kommunerna, länsstyrelsen, Västkuststiftelsen och Västra Götalandsregionen har samarbetat i detta arbete för att skydda denna attraktiva kust med mycket stora värden för natur, turism och friluftsliv. Finansieringen av insatserna har tidigare till en stor del skett genom sysselsättningskapande åtgärder via länsarbetsnämnden.

Bedömningen är att en förstärkning bör ske av miljövården samt att förhållningssättet från myndigheter till vad en ”Attraktiv kust med stora värden för turism och friluftsliv” innebär för konkreta åtgärder måste förändras

Ytterligare beskrivningar och underlag för projektet finns den bifogade rapporten ”Attraktiv kust - samordnad miljö- och naturvårdsförvaltning”.

Utformning och plan för genomförande

I projektet skall man tillämpa ett nytt samordnat och bredare angreppssätt och skapa en permanent samarbetsorganisation med fler aktörer engagerade. Åtgärder för en renare och mer attraktiv kustmiljö genomförs under 2009 samordnat genom Västkuststiftelsen. Kontakter tas med regeringen, centrala myndigheter och EU med flera, för åtgärder mot problemet på nationell och internationell nivå. Framtida delfinansiering av åtgärder genom medlemsavgifter, företagssponsring och dylikt studeras med målet att en sådan delfinansiering skall komma igång under projektperioden 2009-2011.

En referensgrupp med representanter för kommunerna, länsstyrelsen, Västra Götalandsregionen, Västkuststiftelsen, och Västsvenska turistrådet och West Sweden har varit involverad i det förberedande arbetet under år 2008. Referensgruppen kommer att finnas kvar under projekttiden. Miljö- och naturvårdsåtgärderna samordnas genom Västkuststiftelsen i samarbete med kommunerna. I projektet ingår att finna en praktisk modell för att genomföra detta liksom att få en bättre bild av hur kostnaderna fördelas mellan naturreservat och annan mark. Ekonomin administreras av Strömstads kommun.

Resultatspridning sker genom slutrapport, hemsida, seminarier samt press och mediakontakter.

Projektet kommer att ha nära samarbete med "Samverkansplan för marin förvaltning Norra Bohuslän" samt utveckla erfarenheterna från arbetet med Kosterhavets nationalpark.

Samverkansplan för marin förvaltning Norra Bohuslän

Samverkansplan för marin förvaltning Norra Bohuslän är ett projekt som drivs av Länsstyrelsen i Västra Götaland. Projektets målsättning är bland annat att ta fram en samverkansplan för regional marin förvaltning av havs- och kustområden med mycket höga natur- och kulturvärden. Fokus i arbetet ligger på att skydda miljöer så att ekologiska processer upprätthålls och förutsättningar för leverans av ekosystemtjänster bibehålls, vilket även innefattar skydd av landområden inom skärgårdar och längs kusten.

Avsikten med samverkansplanen är att ta ett samlat grepp på förvaltning, skötsel, skydd, tillsyn och prövning, för att kunna uppfylla de nationella miljömålen och Sveriges åtagande inom olika EU direktiv, till exempel ramdirektivet för vatten och ramdirektivet om en marin strategi.

Aktörer

Aktörer när det gäller frågan är kommunerna, länsstyrelsen, Västra Götalandsregionen, Västkuststiftelsen, Västsvenska turistrådet och West Sweden är redan involverade i det förberedande arbetet. Projektet avser dessutom uppvakta regeringen, riksdagsmän samt nationella myndigheter som Naturvårdsverket och Sjöfartsverket. Genom West Sweden tas kontakter med EU. Dessutom kan organisationer som Håll Sverige Rent, Båtmiljørådet och Kommunernas Internationella Miljöorganisation (KIMO) ha intresse av frågan.

Projektbudget per år 2009-2011

Det har bedömts att cirka hälften av kustområdet Strömstad-Lysekil utgörs av naturreservat. Kostnaderna för åtgärder i fält bedöms därför som en ansats till hälften avse åtgärder inom naturreservaten. Genom projektet kommer man att kunna få en bild av hur detta antagande stämmer.

Fördelning av kostnader på olika parter per år

Naturvårdsverket	2 500 000 kr
Kommunerna	1 500 000 kr
Västra Götalandsregionen	1 500 000 kr
Totalt	5 500 000 kr

Beräkning av kostnaderna för åtgärder i fält

Med utgångspunkt från uppgifterna från Västkoststiftelsen uppskattas arbetsinsatsen för sträckan Strömstad - Lysekil till 50 procent av den totala insatsen för hela Bohuslän. Beräkningen grundas främst på statistiken (antal insamlade säckar) från år 2005, som var det sista året med en mer omfattande arbetsinsats i samtliga kommuner.

Kostnaden för kommunerna (arbetsledning, transporter, avfallskostnader med mera) är knappt hälften (47 procent) för kommunerna Strömstad-Lysekil, jämfört med hela Bohuslän.

Västkoststiftelsen har uppskattat att cirka 12 000 000 kr behövs för en väl fungerande natur – och miljövard i Bohuslän (2006). För Strömstad - Lysekil motsvarar det cirka 6 000 000 kr (med utgångspunkt från kostnaderna år 2005).

Detta belopp skulle behöva räknas upp med kostnadsökningar sedan 2006. För att uppnå målet med en renare och attraktiv kust samt bedömningen ”god miljöstatus” enligt ramdirektivet om en marin strategi kommer det att på många håll krävas mer insatser per år. Ett viktigt syfte med projektet är dock att genom utökad samordning och effektivare fältarbete få bättre kostnadseffektivitet i arbetet. Kostnaderna bör kunna bli lägre än beräknat. Ansatsen för projektet är därför 5 miljoner kr som totalkostnad för strandvard Strömstad-Lysekil.

Uppskattningen baseras på Västkoststiftelsens uppgifter för år 2005.